

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 19. Admiratione dignus fuit illius argumenti discursus, ex militari obedientia desumptus, in qua ipse viuebat Centurio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

scientia, assurge ex anime tue necessitate con-
sideratione, ad cuius miseriam & infirmitatis re-
medium, Dei in te necessarius est aduentus, &
vno: vt tibi liceat dicere: *Si ambulauero in me-
dio umbrae mortis, non timebo mala: quoniam tu
cum es.* Si vero te, nescio qua temeritate hac
attollat consideratio, hoc ita sit, vt paululum
temporis impendens preparationi, & miseriam
tuae cognitioni, & scias tibi esse necessarium
tanto hospiti cubiculum euertere. Verum enim ve-
ro hoc aduertere: cum ex parte tua debitam mun-
dandae conscientiae tuae adhiberis diligentiam,
superet propriae indigentiae cognitio, eam quae
est, tuae indignitatis, & spiritus amoris Euan-
gelicus, veteris legis timorem expellit: hoc enim
vobis praedictis significat sponsa, quae sic trans-
ferunt Theodoretus Graeci PP. *Omnes naves,
nauas super veteres, quas dedit mihi mater mea,
seruauit tibi.* Mater nostra Ecclesia est, semper
vna fuit: primas timoris naves dedit in veteri
lege, in noua dat naves amoris. Ambae sunt ne-
cessariae: verum praecedant veteres, vt ineamus
tantam Dei maiestatem, & nostram imbecilli-
tatem: verumtamen noua amoris sint superior:
res quae te ad Dei visionem compellant &c.

§. 19. Admirabile dignus fuit illius argumenti
d'sursus, ex militari obedientia desumptus,
in qua ipse viuabat Centurio.

47 Siquidem fulgidi fuerint lucis radij, quos
receptis ex Diuini solis radijs, emisit spe-
culum illud crystallinum, assero tamen, il-
lum longe clariorem esse radium, quo suam
concludit orationem. Nam ego homo sum sub po-
testate constitutus, habens sub me milites, & dico
huc vade & vadit. Quis non verba haec admie-
retur plena mylleris? Notat subtiliter D. Bern.
bene fundatam Centurionis humilitatem: cui ve-
teram fundamentalem posuit suiphus cogni-
tionem. Quod homo erat: Nam ego homo sum.
Quod omnium primum tibi cogitandum he-
re docuimus. *Quam pulchre* (ait) *locutus est bea-
tus ille Centurio cuius fidei nulla par inuenta est in
Israel. Et ego* (inquit) *homo sum sub potestate con-
stitutus, habens sub me milites. Non reclabat po-
testatem quam nec solam protulit, nec proferem.*
*Dicitur quippe: Habens sub me milites, prami-
sit: Homo sum prius se agnouit hominem quam po-
tentem, & vt in se iam impleri ostenderet, quod
longe ante dixerat Dauid: sciant Gentes quoniam
homines sunt.* Manu mittamus, haec & alia my-

stetia, & illa dico valde esse profunda, quae de-
tulerunt. D. Chrysol. a. D. Petrus Chrysol. b. 2 Ho. 27.
quibus videbatur Centurionem, non posse cla-
riori ratione Christi declarare, & Diuinitatem, b. serm.
& potentiam, & providentiam, & gubernatio-
nem, qua vniuersum regit mundum: quid tam
difficile intellectu totius Gentilitatis sapientissimi-
mis? Argumentatur a minori ad maius, a sua
potestate contracta ad centum milites, ad Chri-
sti potestatem super omnes creaturas illimita-
tam. Ego, (inquit) homo sum, qui supremam
non obtineo potestatem, quin potius plures ha-
beo, me superiores, vt campi Magistrum, Ca-
pitaneum generalem, Imperatorem, quibus ser-
uio: *Homo sum, sub potestate constitutus.* Hac
tantum fulgeo potestate, quae vltra centum mi-
lites non extenditur: *Habens sub me milites.* Et
cum tam limitatam, & coactatam habeam po-
testatem, tam ad nutum mihi hi obediunt, vt ad
vnicum meum verbum perficiant, quidquid illis
praecepero. Dicendo huic veni huc, & venit, &
alteri, vade illo, & vadit: militia enim est, vbi
viget obedientia sine replica, promptior quam
in reformatissimis Religionibus. Si ergo vt mi-
hi obediunt & mei milites, vnicum meum suffi-
ciat verbum, cum sim tam ridiculus Dominus.
Tur, qui vniuersalis & tam supremus es Domi-
nus, vt resuperiorem neminem agnoscas, tam
plenipotens, vt ex tua manu eorum tota de-
pendeat essentia creaturarum, quomodo magis de
illis & in illis solo tuo verbo & praeccepto effe-
ceris quidquid animo libuerit.

Mentem suam (aiunt hi SS. Patres) altius su-
stulit hic Centurio & Dei supremam potestatem
gubernationem perpendit, quae correspondet
potestati Capitanei generalis, qui superio-
rem non agnoscit, qualis erat in suis exercitijs
Iulius Caesar Imperator. *Amagistatus mihi fuisse
videtur.* (ait) D. Chrysol. *Callisten militum, D. CHR.
cuius Christum Ducem ac Dominum esse credidit, Ho. 27. in
cui etiam mortem ipsam, & mortuos ipsos, castra. Math.
que omnia sic esse subiecta, non dubitas. vt mil. To. 2.*
tes, & Generals Capitaneus habet sub se inhi-
torum milites, sed bene ordinatos: quidam enim
eius sunt vniuersarii, cum quibus agit, & quibus
suis communicat conceptus: alios habet in di-
uersas copias, tributos, & sub diuersis vexil-
lis, pro quibus varia instituit diuerticula, musi-
ca, & ludibus. Nec illi desunt apparatus &
quos vocant, praepositos, satellites & ministris,
ad fugitios capiendum, & prosequendum, vt
eos comprehendant, & in vincula discolors con-
ijciant, adhaerent & caestifices ad vexilli desertores
N 3 & in.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

& infideles fiducialis torquendum & hi omnes tam prompti ad obedientiam, vt vel minimo verbo se accingant, ad opus, & opus intermitant. Hoc enim exigit, militia, promptiorem videlicet obedientiam quam inter Religiosos. Ita Deus Dux est generalissimus, qui sub se habet plures exercitus, id est, choros Angelorum, & Archangelorum, & velocissimorum Spirituum, tot, vt quida in Iob amicus iudicabit eos non cadere sub numerum: *Numquid est numerus militum eius?* Ocurrit Iacob legioni cuidam eorum, quos ad quoddam stratagemata Deus miserat, quos vt videt, ait: *Castra Dei sunt haec.* Habet amicos status sui Consiliarios, suos a pollos, quibus sua communitate aicit: *Vos di ei amicos meos, quia omnia, quae audivi a patre, nota feci vobis.* Habet & suos familiares ad nutum paratos, insuper habet & apparitores, tortores, latelites, ad inquirendum fugitivos, & fiducialis torquendum immorigeros. Hos bene dixerit infirmitates, famem, febres, pestem, podagram, colicam & alias morborum species. *Deus enim Divina plaude phrasi hoc nobis descensit Spiritus S. dum vult supremi Ducis illius exponere independentiam, & supremam potestatem. Agit primo de eius maiestatis praecellencia, omni praeconio dignissima. Dicit nomini eius magnificenciam.* Deinde declarat, qua ratione omnis creatura eius oculis subijctur, de qua secundum voluntatis suae beneplacitum disponit. *Opera omnis carnis coram illo.* Et sicut bonis referuat spirituales fauores, consolationes, delicias: *Boni bona creata sunt.* Et ita habet & suos carnisceos ad puniendum malos. *Sui spiritus, qui ad vindictam creati sunt.* Et, *ignis grando, fames, mors, omnia haec ad vindictam creata sunt.* Si Deus orbem regat, & sic ipsa bonitas, ad quid detinet, famem, mortem dolores, infirmitates, ignes, ventos, tempestates? Ad quid habet Dux Generalis ministros & tortores? Ad quid Rex potentissimus in aula sua canes alit leporarios, sagaces, molossos, qui strident dentibus, retrefaciunt feras? Ad quid aues rapaces, ad onces vnguibz falcones, accipitres, miluos: vt feras seclatur. Occlusum saltu tenet aprum, terram rostro suo eruentem; quod si eum capere delectet, in eum venator insurgit, occurrat ex aduerso, eurrat canis leporarius, auriibus apprehendat, accedat, & irruat molossus, & inter maxillas aprum faciat sibi praedam: eoque modo fera sistitur, & capta manibus offerunt Regijs. Scandit in aera perdix, euolat ardea, fugit cornix, inlequatur accipiter inijciat vngues, & manibus deferat Domini sui. An modo non

aduerteris cur penes se Deus destineat dolores colicæ, auditus, lateris, pestes, paralyfes, apoplexias? vt sine ministris & apparitores. Vt dum domo eius aufugis, te apprehendant, & ad eum deducant. Discedit ex tuo exercitu & domo (ait D. Chrysoft.) miles Domini Ionas: *fugit a facie Domini.* Illico conuocet apparitores suos ventos & tempestatem. Ite, inquire mihi Ionam, adducite ad me: hoc enim Deus praetendebat. Carnifices Dei sunt venti, & tempestates eius apparitores, & agritudines, calamitates, milites eius, & carnisceos, qui semper adstant parati ad ictum oculi, vt quod Deus mandatur, opere compleant. *Ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum, quae faciunt verbum eius.* Insurgit in te infirmitas, incenditur ignis, domum tuam in cineres redigit: pungit te lateris dolor. Omnes acutissimus: scito esse Dei apparitores, quos e mittit, vt te comprehendant, & in domum suam reducant. Quos super hoc alter discursus facit? obediens qui secundum suum iudicium sapientiores sunt, tiffini quam si fuissent a Salomone prolatis, quibus ita multas argumentatur. Hoc processit ex illo, & illud ex hoc, infirmatus sum: quia comedi, quia a turbine non me seruauit, & inuasit me nimis alger. Febris me adurit: quia hoc aut illud sumpsi. Male argumentaris: noueris, illum ignem, illud frigus, tempestatem accidisse: quia sunt De milites, eiusque satellites: *Et faciunt verbum eius.* A Deo fugiebas, post tuas insulcias, inconstantiam, leuitatem: viam libertatis tuae latissimam insequeris, quo te vsna desideria propellebant, verbo Dei surdis praebentem aures, eius Diuinae potentiae profus ignarum: emittit illos apparitores: *Faciunt verbum eius.* Ignis dum domum tuam inuadit, febris viscera tua exurit: *faciunt verbum eius.* Ventus Aquilo, qui fruges tuas congelat, & ventus Auster meridionalis adhuc teneras consumit: *Faciunt verbum eius.* Tempestas, qua nauis tua fluctibus absorbetur, & turbo, qui tegulas tecti tui in aera dispergit: *Faciunt verbum eius.* Grando, quae segetes tuas prostermit, & nebulia eas disperdens, eruca, seu bruchus eas corrodens, & locusta eas deuorans: *Faciunt verbum eius.* Febris, qua sit i arefcis podagra, qua torquetis: colica, quae te ad lachrimas & singultus prouocat: calculus quo inter renes comprimis, paralyfis qua frigore contremiscis; apoplezia, qua instat trunci, detineris; *Faciunt verbum eius.* Faciunt quod Deos eis faciendum praecipit, & nullus miles, aut minister tam obediens in iustitia suo Duci, vt haec Deo, sicut notat D. Ambrosius, pendens subtiliter, verba Davidis, quando occur-

13 48

Ecl. c. 39

Ecl. 39

33

33

33

33

33

162

162

162

162

162

162

162

162

162

162

162

162

162

162

162

Apil. rene illi Semei, maledicente, pulverem & lapi-
 Du ad des proiciente contra David, Abisai g. qui hac
 e. ad Regis sui contumelia offensus profuit, interfe-
 cium. cius Semei, quem David prohibuit, & Roma-
 Ti. 1. chal tuus ait. Quid mihi & vobis est filij Saruid;
 1. Reg. 16. amittite eum, ut maledicat. Dominus enim praece-
 14. 10. pit ei, ut malediceret David. Audi, quomodo iustitiam
 praelegat David. Quam moraliter docuit, quod
 in turam vel periculum nostrorum tempora, ren-
 tationum certamina, & examina venationum sunt;
 & ideo non sine Domino castragari solere iudic. d. x.
 & ceteris bonis Athleta conatus exercetur laboribus
 & periculis, ut dignus sit, cui deferatur corona: tu-
 stitia, & ideo seruanda: t. tuer sunt; quae putantur
 aduersa Dei: & alia te docet Scriptura Divina,
 dicente iusto: si bona acceperis de manu Domini,
 quae mala sunt, cur non iustificamini? Et hoc ipsum
 in Regio propheta considera: Dominus praecepit, ut
 male iudicet, ut videat humilitatem meam. & re-
 triquat mihi Dominus pro mal dicto hoc. O altitu-
 do prudentiae! O insignis patientiae! O deploranda
 contumelia grande inuentum! Quam pulchrum
 e. & thum! Puteus est, qui omnes absorbeat a-
 & quas horum consideratio: calor est, qui deuorare,
 & digerere faciat Elephantos.
 Clare hoc intellexit patiens Iob, quando cala-
 mitatibus oppresso, accurrunt vinctus & inelamat:
 Ignis deiecit de caelo & calcas oues: consump-
 sit, alius: ventus vehemens a regione deserti do-
 man tuam iudicis solo euectit, & tuos opprel-
 sit liberos, & c. Longè aberas Dominum ubi illi.
 Igitur hoc non imputo, qui ex te hoc non fecit,
 nec venio sunt enim milites Dei. Iterum Dau-
 id profero qui vicia sua praeterire remissens,
 & considerans, quas ei Deus immiserat calami-
 tates: hanc eil elocutus veritatem. Quasus ofen-
 didi mihi tribulationes multas & malas & con-
 uersus u. uicisti me. Et ubi ubi terra iterum redi-
 xisti mei? Satis haec congruum est id, quod aduer-
 sit. Hic. Propheta: Aperuit Dominus thorsuum suum
 suum caelum. Et roauit uasa irae sua: quia opus est
 Dominus Deo exercituum in terra. Omnia uerba. Quod ex
 predictis possemus declarare, sed alibi dicemus.
 Hinc facile phrasim S. Scripturae intellexeris
 quae representat & describit res illas, quae nec
 intellectum nec sensum habent, quasi illis posi-
 terentur: ita ad iurum paratas audientes, & Dei
 praeceptis obedientes. Voluit Deus populo dare
 contumices, & solimando eis mandando, tanta
 decide multitudine, ut nimis floccos esse dixeris.
 Retienuit & venit contumax. Voluit et fortissi-
 mus ventus silet, qui mare turbum effecerat
 deglutientem quandam infernum: vincto verbo

illum continet: In sermone eius sicut uentus. Di-
 xit & spiritus procellae. Voluit quandam pu-
 nire reipublicam ob perfidas suas seditiones, 27.
 vocat famem, cui praecepit, ut illam inuadat. Vocat. Ps. 104.
 uir famem super terram. Voluit castigare Aegy-
 ptios: vocat cyathos. Dixit & uenit eorum & Psal. 104.
 cyathos. Voluit agrorum fegetes disperdere, 34.
 vocat locustas, ut illas corrodant. Dixit & uenit Psal. 104.
 locustae, & bruchus cuius non erat numerus. Voluit
 ut Ionam piscis redderet, quem deglutierat: solo
 verbo, quod profert, fit & dixit Dominus pisci &
 & uomit Ionam. Ne cogitaueris! monet D. Hier. 1. 12. 8.
 famem, pestem, mortem, morbos, res esse capaces
 obedientiae, sicut quidam crediderunt haeretici,
 vel earum singulas habere. Aug. lum, qui eas mo-
 ucar, & ad Dei praecceptum agat, ut alij volue-
 runt, quos refert D. Aug. Sed ut S. S. ostenderet,
 quam facile in manu Dei & eius potestate sit, im-
 mittere & reuocare famem, pestem, mortem, pestem
 ventorum vires, morbos, illo loquendi modo vti-
 tur, qui haec depingat, quasi milites Duci subdi-
 tos obedientia, qua nulla maior, quod vocante
 Deo veniant, & eodem reuocante sistant, & vadant.
 Hinc procellae motus ille loquendi, quem Deus
 seruauit, dum Pharaoni Dei praeccepto rebellis po-
 pulum Dei noluit ex Aegypto dimittere, misit
 enim Moysen ad ipsum, ei comminantem: haec
 mandat Deus: Dimitte populum meum ut sacrifi-
 cet mihi quia haec vice mittam omnes plagas meas
 super eum tuum, & super seruos tuos, & super po-
 pulum tuum. Et percussit te, & populum tuum
 peste, & c. Obijcit Cardinalis. Caietanus ad illa
 verba: Omnes plagas meas. Quid hoc reum, Do-
 mine: Et qua ratio e sunt velle? An ubi sit ih-
 q. id quod gloria non sit, diuinitas, quies, salus &
 o nec bonum non sit? Et vnde habes tu pestem,
 & xanthemata, lateris dolo, es famem, cordis an-
 gustias? Omnes pl. g. a. v. u. Loquitur ad modum
 in regni Ducis, qui nonnumquam Calli guber-
 natori, qui ei sedere renuit: calli & fortalium,
 quod requirit. Hoc ei dicitur quod si voluntarie
 hoc quod ego praecipio non egeris, mittam ei de
 exercita meo viros fortissimos, qui cum ad ea
 cogent extrema ut velit nolite tradat arcem quam
 antea libera uoluit tradere voluntarie.
 Dei milites sunt plaga verbera pestes, morbi,
 fames, colica, podagra, nervorum contractio-
 nes, paralyfes, qui adstant parati eos percutere,
 quos ille voluerit, & dispoferit & qualiter lu-
 tenderit, & sunt, quasi quot sunt milites, &
 fuerunt in exercitibus mundi ad faciendum
 id quod eis fuit praecipit Capitaneus, aggre-
 dientes quando & qualiter ille voluerit & gra-
 dum.

domi retrahentes, quando eis hæc mandat, siue
 illa specie caritatis aut replicæ, & ob hoc vo-
 cat plagas suas? *Omnes plagas meas &c. psalm.*
 Ita D. Aug. expendit, quod Dauid descripterit
 tempestatem, quæ ad vnam Dei vocem, ad nu-
 tum adit, parata seu præcincta iustar militis:
Dixit & facti spiritus procella, & exaltati sunt
fluctus eius, ascendunt usque ad caelos. Ita vidit
 Hieremias mucronem fulgentem & eracutum,
 qui eodem ederet magnam, stragemque sangui-
 nolentam. Accedit Propheta, supplex rogat, ut
 cesset, & iunctis manibus ait: *O mucro Domini,*
usquequo non quiesces ingredi in vaginam, re-
frigerare & sile. Audit de caelo vocem, quæ
 respondet. *Quomodo qui fecit cum Dominus præ-*
cepit ei adversus Asanem &c. Ibiq; condi-
 xerit illi: Hoc modo cuncta Deo obediunt, quæ
 nos torquent, & illa quæ nos occidunt & vir-
 tificat: Ob quam causam, is cui optime nota
 erat Dei potentia, cum nominat, *Dominus*
virtutum. Incipit Pl. ex nomine iustorum, de-
 monstrans, quam sine vlla suspitione mali viuunt
 Dei defensione securi. *Deus noster refugium & vir-*
tus: quocirca, non timebimus dum turbabitur
 terra, montes fumigent, mare insoleat, ita ut
 ipsi rupibus, terrorem incutiat, quæ ad oram
 maris indurantur: ut terrefieri videamur, dum
 eius furibundos & tumefcentes fluctus aduer-
 tunt. *Souerunt & turbata sunt &c. Conturbati*
sunt montes: Verumtamen iusti alacres. *Flumi-*
nis impetus letificat civitatem Dei. Illis licet oc-
 currat rapidissimo fluxu fluminis impetus, non
 turbabuntur, quoniam latibuntur. Quare? *Do-*
minus virtutum nobiscum, susceptor noster Deus
Iacob. *Domianus virtutum.* Si mare vires suis ha-
 bet fluctibus; si fluctus vires suis habent furis,
 si terræ motus efficaces habet vires, ex Deo ha-
 bent, & tantum faciunt, quantum illis Deus per-
 mittet: & certum est, quod non permittet ut
 vires illas contra electos suos exerant, de illis
 enim curam agit particularem: *Susceptor noster*
Deus Iacob. O quam efficax ista consideratio ad
 vestram pacem & internam quietem, & ut in
 omni velle ad Deum tribulatione recurratis!
 De hoc commendatur, noster Centurio, Per-
 pende quam sublimem habeat cognitionem hu-
 ius celestis philosophiæ & quam præclare res
 illas consideret. Cognouit (ait D. Pet. Chryso-
 log. sanitate esse militem, quendam Dei, quod-
 que sicut dum præcipit venire, & esse cum vno,
 est cum illo, & sanum conseruat, & præcipiens
 ut vadat, mauet ille siue illa, & sit infirmus: &
 eodem modo quo paralysis casualiter non intra-

uerat domum suam, sed à Deo missa, velut qui-
 dam lætelles, ut seruum eius comprehenderet &
 captiuaret, ut calamitate serui, dominum eius,
 manibus Christi traderet, qui eius erat Domi-
 nus. sic ait: Domine colorum omnipotens, lex
 militum hæc est, ut ad vnicum Ducis verbum
 obediunt milites, vadant & veniant, & sic mei
 faciunt, cum sim tantilla Centurio potestatis:
 sanus & infirmitas vestri sunt milites; præce-
 pisti sanitati serui mei, ut vadat, & continuo
 eum cecidit, & discessit; in hoc proficere,
 te esse qui das salutem, & adiuvas & pro libitu
 tuo & bona voluntate. Tu similiter mandali
 paralyti, ut veniret, & manus illi iniiceret, &
 cum tam fortiter strinxit ut iam illum pedat:
 sufficere, ut paralyti, quæ venit, eo solo quia ei
 præcipisti, præcipias ut vadat, & sanitati, quæ
 ad præceptum tuum discessit, imongas, ut ve-
 niat, & in lectu oculi fiet. *Dixit vobis & sanabitur*
puer meus. Valde eloquenter ait Diu. Pet. D. Pet.
 Chryolog. hoc ipsum voluit indicare noster
 Centurio: *Ego homo sum, tu Deus; ego sub po-*
testate constitutus, tu ipsa potentatum potestas, ha-
bens sub me milites, tu virtutes, dico huic, vade
& vadit: veni & venit. Tu dic sanitati, veni &
veniet, & seruo meo, fac hoc & facit: dic tu puero
meo, qui seruus est tuus, sanus esto, & valetis. Dis-
 scite o Christiani, ex milite, dum tempus viget
 necessitatis & angustiar: An te paupertas affligit
 necessitas te deprimat? infirmitas, te torquet?
 persecutio, te exagrat? Hoc consideres, omnia
 hæc magni illius Ducis esse apparitores & qua-
 stionarios, quos tibi immitte ut manus iniicias,
 & de tua peruersa vita exerant: febris, ut ad
 Deum te conuertat, paupertas, ut teipsum diui-
 nis eius manibus consignes, illi te erade, ad
 eum te conuerte, illius implora subsidium: *Dixit*
verbo & sanabitur puer meus.

§. 20. Admiratur Centurionem Christum: verè
 enim & realiter hunc assumptis defectum,
 ipsa morte maiorem: ut in eo Centurionem
 honoraret.

Adiens autem Iesus, miratus est. Opinatus est
 est Origines, quod clarius patere non
 poterit splendor, quo huius Centurio-
 nis mens illustrata fuit, quam dicendo, quod ipse
 sol, qui ei illucebat, splendorem illum sit admi-
 rat: *Miratus est Iesus.* Sed mirantur SS. Pa-
 tres, hanc in Christo admirationem, & hanc
 obiciunt difficultatem: quomodo hoc fieri po-
 tuerit?